

Motion till riksdagen 2022/23:14

av **Tony Haddou m.fl. (V)**

med anledning av skr. 2021/22:282 Riksrevisionens rapport om migrationsdomstolarnas handläggningstider i asylmål

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som gör att målet om att avgöra 90 procent av asylmålen inom fyra månader nås och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Regeringen redogör i skrivelse 2021/22:282 Riksrevisionens rapport om migrationsdomstolarnas handläggningstider i asylmål för hur den ser på Riksrevisionens rapport och vilka åtgärder den avser att vidta med anledning av rapporten. Riksrevisionen har granskat om migrationsdomstolarnas hantering av asylmål är effektiv samt om Domstolsverket och regeringen har gett domstolarna förutsättningar för en effektiv verksamhet. Riksrevisionen bedömer att hanteringen av asylmål har effektivitetsbrister. Tiden för väntan på dom har ökat sedan 2016 och varierar kraftigt mellan Sveriges fyra migrationsdomstolar.

Riksrevisionen rekommenderar Domstolsverket att säkerställa att en ojämn resursfördelning mellan migrationsdomstolarna undviks. Regeringen rekommenderas att säkerställa att migrationsdomstolarna har förutsättningar för långsiktig kompetensförsörjning. Regeringen avser inte att vidta några ytterligare åtgärder med anledning av Riksrevisionens skrivelse.

3 Riksrevisionens kritik

Riksrevisionen gör bedömningen att hanteringen av asylmål har effektivitetsbrister. Tiden för väntan på dom har ökat sedan 2016 och varierar kraftigt mellan Sveriges fyra migrationsdomstolar. Domstolarna är långt ifrån att nå regeringens mål om att avgöra 90 procent av asylmålen inom fyra månader. Migrationsdomstolen i Stockholm är den enda som under enstaka år sedan 2013 har varit i närheten av att nå målet.

Vidare konstaterar Riksrevisionen att regeringen har förstärkt anslaget till migrationsdomstolarna vid flera tillfällen, men att resursförstärkningarna har varit kortsiktiga. Domstolarna har därför haft svårt att fullt ut utnyttja tillskotten till att förstärka ordinarie personalresurser. Riksrevisionen bedömer att det finns en påtaglig risk att personalresurserna inte harmonierar med det uppsatta målet. Riksrevisionen rekommenderar därför regeringen att säkerställa att migrationsdomstolarnas förutsättningar för långsiktig kompetensförsörjning står i samspel med det av regeringen uppsatta målet att avgöra 90 procent av asylmålen inom fyra månader.

Riksrevisionen påpekar att liggtiden är kostsam för samhället, i form av utgifter för mottagandeverksamheten, och att en mer långsiktig resursförstärkning därmed inte behöver vara kostnadsdrivande för de sammanlagda offentliga finanserna.

4 Insatser för kortare handläggningstider

Utdragna asylprocesser på grund av långa handläggningstider skapar långa perioder av svår och oviss väntan för människor som sökt skydd i Sverige och som redan genomgått mycket svåra upplevelser. Levnadsvillkoren för asylsökande är mycket dåliga. Ersättningen är låg och boendena är ofta undermåliga. En lång och oviss väntan på beslut i asylärenden beskrivs som en av de starkast bidragande orsakerna till bristande hälsa hos asylsökande, i bl.a. Delmis rapport (2018:8) Asylsökandes möte med Sverige. Trots det kan den utdragna väntan leda till att man finner sig till rätta i Sverige, man skaffar vänner och börjar komma in i samhället. Därmed blir ett återvändande svårare att acceptera. Att korta ned handläggningstiderna är därmed avgörande för en effektiv asylprocess och en större acceptans för asylbesluten.

Det rekordhöga antalet asylsökande 2015 innebar givetvis längre handläggningstider. Efter att först ha ökat anslagen till Migrationsverket och migrationsdomstolarna för att möta de ökade behoven har regeringen sedan alltför snabbt minskat anslagen igen. Därför är handläggningstiderna fortfarande långa hos både Migrationsverket och migrationsdomstolarna.

I utlänningsförordningen (2006:97) finns angett hur lång tid det får ta för Migrationsverket att handlägga olika typer av ärenden. Bland annat slår den fast att asylärenden ”ska avgöras senast inom sex månader från det att ansökan lämnades in. Om det finns särskilda skäl får tiden förlängas med högst nio månader. Den sökande ska i sådana fall upplysas om förlängningen och om skälen till den”. Sex, eller i värsta fall nio, månader är en lång väntan i ovisshet.

När det gäller migrationsdomstolarnas handläggningstider har regeringen alltså satt upp ett mål om att avgöra 90 procent av asylmålen inom fyra månader – ett mål som man alltså haft mycket svårt att nå. För att målet ska nås behöver regeringen budgetera långsiktigt för att tidsgränserna ska hållas. Regeringen bör återkomma med förslag som

gör att målet om att avgöra 90 procent av asylmålen inom fyra månader nås. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Tony Haddou (V)

Nadja Awad (V)

Gudrun Nordborg (V)

Jessica Wetterling (V)